

karanlık kifaþlık

H.P. Lovecraft

Charles Dexter Ward
Vakası

İngilizce aslından çeviren
Dost Körpe

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

7

I. BİR SONUÇ VE BİR CİRİZGÂH

13

II. BİR ÖNCÜL VE BİR DEHŞET

29

III. BİR ARAYIŞ VE BİR EVOKASYON

69

IV. BİR DÖNÜŞÜM VE BİR DELİLİK

107

V. BİR KÂBUS VE BİR FELAKET

141

I
Bir Sonuç ve Bir Girizgâh

1

Geçtiğimiz günlerde, Rhode Island'daki Providence'ın yakınında bulunan özel bir akıl hastanesinde, son derece ilginç bir şahıs sırta kadem bastı. Adı Charles Dexter Ward olan bu kişi başta sadece eksantrik tavırlar gösterirken zamanla daha da anormalleşerek karanlık bir deliliğe kapılınca ve hem muhtemelen cinayet eğilimi hem de büyük ve garip zihinsel değişimler sergilemeye başlayınca, bu süreci üzüntüyle izleyen babası içi kan ağlayarak onu hastaneye yatırmıştı. Doktorlar bu vakanın sadece psikolojik değil, genel fizyolojik tuhaflikları karşısında da şaşkına döndüklerini itiraf ediyorlar.

Bir kere, hasta sadece yirmi altı yaşında olmasına karşın, garip bir şekilde daha yaşlı görünüyordu. Zihinsel rahatsızlıkların insanı çabuk yaşlandırdığı doğrudur; ama bu genç adamın yüzü normalde ancak çok ihtiyar kişilerde, belli belirsiz seçilen bir niteliğe bürünmüştü. İkincisi, hastanın bedensel süreçlerinde, tıp tarihinde daha önce eşine rastlanmamış, acayip bir orantısızlık mevcuttu. Soluklarıyla kalp atışları arasında şaşırtıcı bir uyumsuzluk vardı; yüksek sesle değil, yalnızca fısıldayarak konuşabiliyordu; sindirimi inanılmaz ölçüde azalmıştı ve uzun sürüyordu, standart uyarılara verdiği sinersel tepkilerin de gerek normal kayıtlarda, gerekse patoloji kayıtlarında eşi benzeri yoktu. Cildi marazi bir şekilde soğuk ve kuruydu, dokusal hücre yapısı da aşırı sert ve gevşek bir görünüme sahipti. Sağ kalçasındaki iri, zeytuni doğum lekesi bile kaybolmuştu ve göğsünde son derece acayip bir ben ya da siyah nokta belirmişti, ki daha önce orada en ufak bir iz yoktu. Genel olarak bakıldığında,

Ward'un metabolik süreçlerinin eşi görülmemiş ölçüde gerilediğinde tüm doktorlar hemfikir.

Charles Ward psikolojik açıdan da eşsizdi. En son ve en geniş kapsamlı bilimsel eserlerde bile uzaktan yakından bahsedilmeyen türden bir delilikten mustarip zihni öyle güçlüydü ki, bu zihin tuhaf ve grotesk şekillerde çarpılmamış olsa adam dâhi ya da lider olurdu. Eskiden Ward'un aile doktoru olan Dr. Willett, hastanın deliliğinin kapsamının dışındaki meselelere verdiği tepkilerden yola çıkarak, şahsın hastalanmasından sonra genel zihinsel kapasitesinin arttığını doğruluyor. Şu doğrudur ki, Ward eski hayatında âlim ve antikacı olmuştu hep; ancak ruhbilimcilerin yaptığı son muayenelerde sergilediği muazzam idrak ve feraset yetisine, onun erken dönem eserlerinin en dâhice olanlarında bile rastlanmıyordu. Hatta o genç adamın zihni öylesine kuvvetli ve keskin görünüyordu ki, onu hastaneye yatırmak için yasal izin almak zor olmuştu; ve sonunda akıl hastanesine kapatılması, ancak başkalarının sunduğu kanıtlar ve kendisinin olanca zekâsına karşın bilgi dağarcığında pek çok anormal boşluk bulunması sayesinde gerçekleşmişti. Ward ortadan kaybolduğu zamana dek, ne bulursa okuyan biriydi ve kısıp sesinin elverdiği ölçüde iyi bir sohbetçiydi; onun kaçacağını öngöremeyen dirayetli gözlemciler, taburcu edilmesinin uzun sürmeyeceği tahmininde bulunmuşlardı serbestçe.

Charles Ward'un ileride serbest kalması fikri bir tek, Ward'un dünyaya gelmesini sağlamış, o zamandan beri de onun fiziksel ve zihinsel gelişimini takip etmiş olan Dr. Willett'ı korkutur gibiydi. Willett zamanında korkunç bir deneyim yaşamış ve korkunç bir keşifte bulunmuştu, ki bu keşfi şüpheli meslektaşlarına açmaya cesaret edemiyordu. Aslında Willett'ın kendisi, vakayla olan bağlantısı bağlamında, başlı başına küçük bir gizem teşkil etmektedir. Hastayı kaçışından önce son gören oydu; Ward'un kaçtığı üç saat sonra öğrenildiğinde Willett'ı gören birkaç kişi de, onun Ward'la yaptığı o son konuşmadan sonra dehşetle karışık bir rahatlama hâlinde olduğunu hatırlıyorlardı. O kaçma olayı da Dr. Waite'in hastanesinin çözülmemiş sırlarındandır. Yaklaşık yirmi metre yüksekteki bir pençe-

renin açık olması, durumu netliğe kavuşturmakta yeterli değil ama genç adamın Willett'la yaptığı o konuşmadan sonra sırta kadem bastığı da inkâr edilemez. Willett'ın kendisi, kamuya sunduğu bir açıklama olmasa da, söz konusu firardan önceki hâline kıyasla daha huzurlu görünüyor tuhaf bir şekilde. Aslında pek çok kişi Willett'ın, çok sayıda insanın kendisine inanacağını bilse daha fazlasını söylemek isteyeceğini hissediyor. Doktor, Ward'u odasında bulmuştu fakat onun gitmesinden kısa süre sonra hastabakıcılar kapıyı boşu boşuna çaldılar. Kapıyı açtıklarında hasta orada yoktu ve tek buldukları şey, açık pencereden esen dondurucu nisan rüzgârının getirdiği ve neredeyse boğulmalarına yol açan, mavimsi gri toz zerreciklerinden oluşan bir buluttu. Evet, az önce köpekler havlamıştı; fakat bu Willett henüz oradayken olmuştu, sonrasındaysa köpekler hiçbir şey yakalamadılar ve gürültü yapmadılar. Charles'ın babasına hemen telefonla haber verildi, ancak adam şaşkırmaktan çok üzül-müş gibiydi. Dr. Waite bizzat ziyarete gittiğinde Dr. Willett adamla konuşmaktaydı ve ikisi de firar hakkında bilgileri ya da o olayda parmakları olduğunu reddettiler. Willett'ın sırlarını açtığı birtakım yakın arkadaşlarından ve Charles'ın babasından ipuçları elde edile-bildi sadece, ki bunlar da genel kabul görmeyecek kadar çılgınca ve fantastikti. Hâlâ geçerliliğini koruyan gerçek şu ki, o kayıp delinin izine henüz rastlanmamış değil.

Charles Ward çocukluğundan beri antikalara meraklıydı; bu alana duyduğu ilgi, içinde bulunduğu takdire şayan kasaba-dan ve ailesinin Prospect Sokağı'ndaki, tepenin zirvesindeki eski malikânesinin her köşesini dolduran, geçmişe ait eserlerden kay-naklanıyordu şüphesiz. Yıllar geçtikçe, Ward'un kadim şeylere olan düşkünlüğü arttı; öyle ki sonunda tarih ve soybilim alanlarından, bir de kolonyal dönem mimarisi, mobilyaları ve zanaatkârlığından başka bir şeyle ilgilenmez oldu. Onun deliliğini ele alırken bu ilgi alanlarını hatırlamak önemlidir; ne de olsa, deliliğinin mutlak çe-kerdeğini teşkil etmeseler de onun yüzeysel formunda önemli rol oynuyorlar. Ruhbilimcilerin dikkatini çeken boşlukların, Ward'un bilgi dağarcığındaki boşlukların hepsi de çağdaş meselelerle ilgiliydi

ve bunların yerine, ustaca sorgulamaların ortaya çıkardığı bilgiler, artık geçmişte kalmış meselelerle ilgili olan ve dıştan bakınca pek belli olmasa da bir o kadar ayrıntılı bilgiler sunuyordu mutlaka; öyle ki insan, hastanın artık unutulmuş bir otopnoz yöntemiyle kendini kelimenin tam anlamıyla eski bir çağa gönderdiğini düşünürdü. İşin tuhaf tarafı, Ward'un çok iyi bildiği antika eserlerle artık ilgilenmezmiş gibi görünmesiydi. Onları öyle iyi tanıyordu ki, artık ilgisini yitirmişti görünüşe göre; ve son çabalarında, o zamana dek tamamen ve açıkça beyninden sildiği meselelere, modern dünyanın alelade gerçeklerine hâkim olmaya bariz şekilde meyletmişti. Bu mutlak silinmenin gerçekleşmiş olduğunu gizlemek için elinden geleni yapıyordu; fakat onu izleyen herkes için şu çıktı ki, Ward'un hummalı bir şekilde okumasının ve sohbet etmesinin ardında, kendi hayatına ve yirminci yüzyılın olağan pratik ve kültürel arka planına dair bu tarz bilgileri edinmeye yönelik yoğun bir arzu yatıyordu, ki Ward 1902'de doğmuş ve çağımızın okullarında eğitim görmüş olduğundan normalde böyle şeyleri zaten biliyor olması gerekirdi. Şimdi ruhbilimciler, bilgi dağarcığında kritik eksiklikler bulunan o firari hastanın günümüzün karmaşık dünyasıyla başa çıkmayı nasıl başardığını merak ediyorlar; aralarındaki egemen fikir, hastanın modern dünyaya dair bilgilerini normal seviyeye getirene dek, basit ve kolay bir işte çalışarak "gizlendiği".

Ward'un deliliğinin başlangıcı, ruhbilimciler arasında tartışma konusudur. Boston'ın bu alandaki önde gelen bilirkişisi Dr. Lyman söz konusu deliliğin başlangıç tarihinin 1919 ya da 1920 olduğunu söylüyor; o sıralar Moses Brown Okulu'nda son sınıfta okuyan delikanlı, geçmişi incelemekten durup dururken vazgeçip okült sahasını araştırmaya yönelmiş ve üniversiteye başvurmayı, çok daha önemli konularda şahsi araştırmalar yapması gerektiği gerekçesiyle reddetmişti. Ward'un bu tavrının o zamanlar değişim gösteren alışkanlıklarından, özellikle de 1771'de kazılmış belirli bir mezar hakkında kasabanın resmi kayıtlarında ve eski mezarlıklarda durmaksızın yaptığı araştırmalardan kaynaklandığı kesindir; aradığı mezar Joseph Curwen adlı bir atasına ait olan Ward, Stampers' Te-

pesi'ndeki Olney Yolu'nda yer alan çok eski bir evin lambrilerinin ardında Curwen'ın bazı yazılarını bulduğunu iddia ediyordu, ki o adamın sağlığında bu evi inşa etmiş ve orada oturmuş olduğu bilinmekteydi. Genel konuşursak, Ward'un 1919-20 kışı sıralarında büyük bir değişim geçirdiği inkâr edilemez; genel antikacılık uğraşlarına ansızın son verip hem yurtiçinde hem de yurtdışında canla başla okült meseleleri araştırmaya girişti, bunun dışında ilgilendiği tek şey ise atasının mezarını tuhaf bir ısrarla aramaktı.

Ancak Dr. Willett bu görüşe şiddetle karşı çıkıyor; vardığı yargıyı hastayla olan yakın ve süregelen ilişkisinden edindiği bilgilere, ayrıca sonlara doğru yaptığı birtakım ürkünç araştırma ve keşiflere dayandırıyor. Bu araştırma ve keşifler Dr. Willett'ta iz bıraktı; öyle ki, bunlardan bahsederken sesi, o konuda yazmaya kalktığındaysa eli titriyor. Willett, hastada 1919-20'de görülen değişimin normalde, ilerleyen bir yozlaşmanın, 1928'deki dehşet verici ve tüyler ürpertici yabancılaşmayla sonuçlanan yozlaşmanın başlangıcını teşkil etmesi gerektiğini kabul ediyor; ancak şahsi gözlemlerinden yola çıkarak, daha ince bir ayırım yapılması gerektiğine inanıyor. Delikanlının hep dengesiz mizaçlı olduğunu, etrafındaki fenomenlere karşı tepkilerinde de aşırı hassas ve ilgili davranmaya meyil gösterdiğini serbestçe kabul etse de, onun baştaki değişiminin deliliğe yolculuğunun başlangıcı olduğunu kabul etmeyi reddediyor; bunun yerine Ward'un bir sözüne, onun yaptığı veya yeniden yaptığı bir keşfin insanoğlunun düşünce tarzında muhtemelen muhteşem ve derin bir etki uyandıracakı sözüne odaklanıyor. Ward'un asıl deliliğinin daha sonraki bir değişimle ortaya çıktığına emin; onun Curwen'ın portresini ve çok eskiden kalma yazılarını keşfetmesinin, yurtdışındaki birtakım acayip yerleri ziyaret edip tuhaf ve gizli koşullar altında bazı korkunç çağırma büyüleri okumasının ve bunlara açıkça belirli *karşılıklar* almasının, ardından da ıstırap verici ve açıklamasız koşullar altında panikle bir mektup yazmasının, yaşanan vampirizm dalgasının ve Pawtuxet'taki tüyler ürpertici söylentilerin, hastanın sesinin kısılmasıyla ve fiziksel görünüşünün sonradan birçok kişinin fark ettiği şekilde azar azar değişmesiyle